

Protokół
z VI. posiedzenia Komitetu Monitorującego
program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
(dalej: Komitet, KM FEŁ2027)
w dniu 15 lutego 2024 r. (forma: stacjonarna)

1. Rozpoczęcie spotkania

Spotkanie rozpoczął **Pan Piotr Adamczyk – Zastępca Przewodniczącego Komitetu, Wicemarszałek Województwa Łódzkiego**, który na wstępie przywitał wszystkich uczestników. Podziękował za udział w posiedzeniu przedstawicielom Komisji Europejskiej: Panu Grzegorzowi Orawcowi, Pani Joannie Ryłko i Pani Anicie Klecha.

Następnie poinformował zebranych, że spotkanie będzie nagrywane w celu sporządzenia protokołu. Przypomniał, że po omówieniu każdego z kolejnych punktów porządku obrad przeprowadzona zostanie dyskusja i możliwe będzie zadawanie pytań. Zwrócił uwagę, że porządek obrad wysłany w korespondencji z dnia 12 lutego br. uległ zmianie, poprzez dodanie do niego punktu dotyczącego trzeciego filaru mechanizmu sprawiedliwej transformacji.

Jednocześnie poinformował o wniosku **Pana Marka Błaszczyka, Członka Komitetu reprezentującego Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych**, o uzupełnienie porządku obrad o punkt dotyczący omówienia kwestii braku zabezpieczenia w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (dalej: Program, FEŁ2027) środków dla partnerów społecznych. Odnosząc się do tej prośby Przewodniczący zaproponował, aby temat został omówiony w ostatnim punkcie porządku obrad – Sprawy różne.

Wobec braku głosów odnośnie zaprezentowanych zmian w porządku obrad, **Pan Piotr Adamczyk** ogłosił jego przyjęcie przez aklamację. Następnie oddał głos **Pani Małgorzacie Zakrzewskiej – Zastępcy Członka Komitetu, Zastępcy Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej**, która poinformowała o terminach przekazywania materiałów na dzisiejsze posiedzenie.

Pierwsza wersja kryteriów została wysłana w dniu 28 grudnia 2023 r. Instytucja Zarządzająca FEŁ2027 przez 15 dni oczekiwała na uwagi do materiału. Po tym czasie zorganizowano warsztaty, podczas których omówione zostały zgłoszone uwagi. Zgłaszane w coraz większej liczbie sugestie świadczą o dużym zainteresowaniu, zwracają uwagę na kwestie dotychczas niebrane pod uwagę, co dzięki ponownej analizie pozwala na poprawę ich zapisów. Skorygowane kryteria zostały ponownie wysłane w dniu 1 lutego 2024 r., do których zgłoszono jeszcze kilka uwag i po raz kolejny poprawiony materiał został wysłany w dniu 12 lutego br. Ze względu na otrzymane w ostatnich dniach interpretacje z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: Ministerstwo, MFiPR), na dzisiejszym posiedzeniu

zachodzi konieczność wprowadzenia jeszcze 3 lub 4 autokorekt, które zostaną omówione w ramach odpowiedniego punktu porządku obrad.

Następnie **Pani Dyrektor** poinformowała, że materiał dotyczący Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (dalej: Regulamin), po raz pierwszy został przesłany w dniu 26 stycznia 2004 r. W wyniku konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag. Materiał z wprowadzoną autokorektą został ponownie przesłany w dniu 13 lutego br. Autokorekta, uwzględniona w kilku miejscach Regulaminu, zostanie omówiona w części poświęconej Regulaminowi działania KM FEŁ2027.

Rozpoczynając omawianie kolejnych punktów porządku obrad, **Pan Piotr Adamczyk** przypomniał, że po omówieniu każdego z nich będzie miała miejsce dyskusja, a następnie, w wymaganych przypadkach, rozpocznie się głosowanie.

2. Zmiana Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Pani Małgorzata Zakrzewska przypomniała zebranych, że najważniejszą zmianą w Regulaminie jest aktualizacja §10, w którym zmodyfikowano zapisy dotyczące zapobiegania konfliktowi interesów. Temat ten był już omawiany, w tym również przez Grupę roboczą do spraw Regulaminu.

Pani Dyrektor poinformowała, że w ramach konsultacji zaproponowanej zmiany zgłoszono wątpliwość do zapisów punktu 9 w §10, w którym mowa jest o tym, że „członek Komitetu lub Jego Zastępca, który dokonał zgłoszenia o konflikcie interesów lub wobec którego podjęto uchwałę, o której mowa w ust. 8 lit. d) zostaje wyłączonej z prac Komitetu i traktowany jako nieobecny”. Wątpliwość dotyczyła kwestii nieobecności, które mogą spowodować usunięcie członka lub zastępcy członka ze składu Komitetu. Rzeczywiście, zgodnie z zapisami Regulaminu 4 nieobecności są jednoznaczne z tym, że Instytucja Zarządzająca FEŁ2027Z może podjąć działania zmierzające do usunięcia takiego członka lub zastępcy członka, ze składu Komitetu. Żeby uniknąć nieporozumień w tym zakresie, konieczna była korekta zapisu, który obecnie wskazuje, że członek lub zastępca członka, który zgłosi występowania konfliktu interesów zostaje „wyłączonej z prac komitetów w zakresie zagadnienia, które jest objęte zgłoszeniem czy też decyzją”.

W związku z wprowadzonymi zmianami zapisów konieczne jest również dodanie do Regulaminu dwóch załączników. Pierwszy – załącznik 7, jest formatką dla członków i zastępców członków, służącą do dokonywania zgłoszeń: konfliktu interesu lub ryzyka wystąpienia konfliktu interesów. Drugi załącznik (załącznik 8) został utworzony na potrzeby IZ FEŁ2027 i służy do prowadzenia rejestru zgłoszeń.

Natomiast wspomniana autokorekta ma charakter techniczny i polega na usunięciu w kilku miejscach w Regulaminie odniesienia do strony internetowej poświęconej RPO WŁ 2014-2020, w związku z tym, że strona internetowa nowego Programu <https://funduszeue.lodzkie.pl/> już działa i na niej publikowane są wszystkie

informacje, a także systematycznie przenoszone są te, które do tej pory znajdowały się na starej stronie.

Pani Małgorzata Zakrzewska zauważyła, że przyjęcie uchwały w sprawie zmiany Regulaminu będzie oznaczać, że od tego momentu zacznie on obowiązywać. Jednocześnie podkreśliła, że zgodnie z proponowanymi zapisami w Regulaminie, konflikt interesów nie dotyczy podmiotu wchodzącego w skład Komitetu. Wyjaśniła, że członkowie i zastępcy członków nie są w Komitecie osobami prywatnymi, ale reprezentantami podmiotu je delegującego, wchodzącego w skład Komitetu. Konflikt interesów mógłby wystąpić w sytuacji, w której Komitet podejmowałby rozstrzygnięcia w indywidualnych, prywatnych sprawach danego członka czy zastępcy członka. Na chwilę obecną takich spraw nie identyfikuje się i decyzje w takich sprawach nie są przez Komitet podejmowane.

O konflikcie interesów można byłoby mówić wtedy, kiedy dany członek lub zastępca członka miałby interes gospodarczy lub osobisty w odniesieniu do podejmowanej, konkretnej decyzji, co jest równoznaczne z tym, że ktoś taki czerpałby w związku z tym korzyści finansowe.

Nie jest także konfliktem interesów posiadanie statusu eksperta (w rozumieniu Rozdziału 17 ustawy wdrożeniowej), który ocenia wnioski.

Należy podkreślić, że artykuł 61 rozporządzenia finansowego nie dotyczy tylko i wyłącznie Komitetu Monitorującego, ale obowiązuje jednakowo wszystkich w Unii Europejskiej, którzy mają w jakikolwiek sposób do czynienia z funduszami europejskimi. Nie jest to również przepis nowy, ale obowiązuje od dawna i należy go odpowiednio zastosować w przepisach krajowych.

Pani Dyrektor zauważyła, że udział w procedowaniu uchwały przyjmującej kryteria wyboru projektów nie oznacza, że w oparciu o te kryteria otrzyma się w przyszłości dofinansowanie. Należy zwrócić uwagę, że zupełnie inne osoby podejmują decyzje w zakresie kryteriów, inne osoby oceniają projekty, a jeszcze inne wyłaniają je do wsparcia. Na tym etapie nie wiadomo jakie projekty zostaną złożone, jak w wyniku oceny ułożą się listy rankingowe, czy starczy na nie dostępnego wsparcia, itp. Fakt, że w przyszłości planuje się składanie wniosku o dofinansowanie nie oznacza z automatu, że nie można uczestniczyć w procesie przyjmowania kryteriów.

O konflikcie interesów można byłoby mówić wtedy, kiedy członek lub zastępca członka mógł uzyskać osobistą korzyść w przypadku uzyskania wsparcia na projekt, ale nie samo reprezentowanie w Komitecie podmiotu, który o takie wsparcie będzie się starał.

Następnie głos zabrał **Pan Dariusz Krajewski, Członek Komitetu, Przewodniczący Grupy roboczej ds. Regulaminu działania Komitetu, reprezentujący Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych**, który przekazał, że do chwili obecnej Grupa spotkała się dwa razy – w dniu 16 listopada i 14 grudnia ubiegłego roku. Konflikt interesów był jednym z tematów jakie Grupa poruszała i w efekcie podjęła uchwałę rekomendującą Komitetowi przyjęcie zapisów proponowanych przez Instytucję Zarządzającą FEŁ2027 w tym zakresie. Jednocześnie poinformował, że debatowano także na temat przedłużenia okresu funkcjonowania Grupy i przyjęto uchwałę z wnioskiem do Komitetu o przedłużeniu go

na czas nieokreślony. Kolejnym tematem omawianym przez Grupę była kwestia ryczałtowego rozliczania kosztów ponoszonych przez partnerów reprezentujących organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w związku z ich udziałem w pracach Komitetu. Obecnie trwa analiza dokumentacji opracowanej na poziomie centralnym. Wypracowane przez Grupę postulaty zostaną przedstawione Komitetowi w celu wprowadzenia odpowiednich rozwiązań do Regulaminu działania KM FEŁ2027.

W związku z brakiem dalszych głosów w dyskusji **Pan Marszałek** zarządził głosowanie nad Uchwałą nr 3/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

W głosowaniu udział wzięły 33 osoby, oddano 33 ważne głosy, w tym:

- 33 „za” podjęciem uchwały,
- 0 głosów „przeciw” jej podjęciu oraz
- 0 głosów „wstrzymujący się”.

Tym samym uchwała została podjęta.

3. Kryteria wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (w zakresie EFRR, EFS oraz FST)

Pani Małgorzata Zakrzewska przypomniała, że zweryfikowany materiał, w trybie rejestruj zmiany został przesłany w poniedziałek, tj. 12 lutego br. Każda zmiana została opatrzona komentarzem informującym, czy wynika z wprowadzonej przez Instytucję Zarządzającą autokorekty, czy ze zgłoszonej w ramach konsultacji uwagi. Przekazane zostało również tabelaryczne zestawienie uwag, które wpłynęły do IZ w drugiej turze konsultacji.

Pani Dyrektor rozpoczęła od uwag do kryteriów w zakresie EFRR oraz FST. Pierwsza dotyczyła kryteriów w zakresie certyfikatu dostępności. Po długich analizach okazało się, że nie ma sprawiedliwego rozwiązania w tym zakresie. Z jednej strony ustawa mówi bowiem o tym, że przedsiębiorca i organizacja pozarządowa (NGO) może fakultatywnie pozyskać tzw. certyfikat dostępności, ale może go pozyskać tylko poprzez podmiot, który komercyjnie świadczy usługę jego udzielenia. Certyfikat jest wydawany po odpłatnym przeprowadzeniu audytu dostępności, który wykaże, że spełnione są minimalne wymagania wskazane w ustawie. Można byłoby oczywiście określić dodatkowe działania, wykraczające ponad minimum, za które można byłoby punktować podmiot ubiegający się o taki certyfikat dostępności, niemniej takie działanie jest dość trudne ze względu na ogólny charakter zapisów w ustawie. Z drugiej jednak strony ustawa nakłada obowiązek przygotowania tzw. Planu działania, który nie dotyczy wszystkich podmiotów publicznych. Stąd, takie plany działania powstają w każdej JST, do czego zgodnie z zapisami ustawy powoływany jest specjalny koordynator. W związku z tym, przyznawanie punktów za wypełnienie obowiązku wynikającego z mocy prawa nie jest w odczuciu Instytucji Zarządzającej sprawiedliwe. Dodatkowo, wymaganie certyfikatów, które wydawać mogą za stosowną opłatą podmioty z listy uprawnionych

do takich działań, oznaczałoby de facto, że tworzone byłyby dokumenty o podobnej treści, jak plany działania opracowywane przez JST. Instytucja Zarządzająca uznała, że byłoby to niegospodarne wydatkowanie środków na coś, co de facto byłoby dokumentem podobnym do wymaganego ustawowo. Należy również podkreślić, że Instytucja Zarządzająca nie ma możliwości stwierdzić, że ktoś zrobił coś ponad standard minimum. Biorąc pod uwagę powyższe oraz niemożność określenia kryterium sprawiedliwego dla wszystkich, zdecydowano ostatecznie o usunięciu tego kryterium.

Następnie **Pani Dyrektor** poinformowała o uwagach Ministerstwa Klimatu i Środowiska, które poza jedną, odnosiły się do kryteriów przyjętych już na poprzednich posiedzeniach Komitetu. Ta dotycząca obecnie procedowanego kryterium zbieżności z projektem ZIT, została uwzględniona. Rzeczywiście mogło ono wprowadzać w błąd, dlatego dokonano stosownej zmiany o charakterze technicznym. W przypadku konieczności jego stosowania wprost wskazano, że kryterium dotyczy konkretnego działania, czyli 02.09, 02.05 albo 02.06, które są wprost ukierunkowane na wsparcie ZIT. Z definicji usunięto również sformułowanie „nie dotyczy”. **Pani Dyrektor** wyraziła nadzieję, że zmieniony zapis jest już jednoznaczny.

W przypadku uwag zgłoszonych do kryteriów, które nie są przedmiotem procedowania dzisiejszego posiedzenia Komitetu, stosowne wyjaśnienia zostały przekazane. W zakresie wód opadowych i wskazania, że nie ma wymogu prawnego opracowania MPA (miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu), **Pani Dyrektor** poinformowała, że jest to wymóg wynikający z Programu, w takiej formie wynegocjowany z Komisją Europejską i zakłada, że taki sam wymóg jest w każdym programie.

Odnosząc się do kryterium, któremu Ministerstwo Klimatu i Środowiska zarzuca, że uniemożliwia realizację typu projektu dotyczącego kanalizacji deszczowej, **Pani Małgorzata Zakrzewska** poinformowała, że powyższy typ projektu jest przewidziany w ramach SzOP. Warunek w kryterium dotyczy natomiast stosowania rozwiązań w zakresie wykorzystania zielono-niebieskiej infrastruktury. Ponieważ nie jest to warunek możliwy do spełnienia w odniesieniu do inwestycji w zakresie kanalizacji deszczowej, dlatego nie ma on zastosowania w tym zakresie. Dlatego powyższy typ projektu jest zatem jak najbardziej możliwy, a przedmiotowe kryterium nie odnosi się do niego.

Kolejna uwaga wskazywała na subiektywizm jeśli chodzi o podejście do badania efektywności kosztowej projektu. **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę, że „liczba osób” jest wspólnym elementem określającym różne typy inwestycji, pozwalającym na zbadanie efektywności kosztowej realizowanych projektów. W odczuciu Instytucji Zarządzającej nie ma innego wskaźnika, który mógłby zostać w tym celu wykorzystany, dlatego pozostano przy tym rozwiązaniu.

W odniesieniu do działania 02.08 dotyczącego dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania klęskom i katastrofom, rozpatrywano propozycję, żeby w przypadku

kryterium odnoszącego się do zastosowania rozwiązań ekologicznych bardziej ukierunkować wsparcie na tereny zielone, czyli punktować za zachowanie istniejących obszarów zielonych, zwiększanie ich powierzchni lub tworzenie terenów o wysokiej jakości ekologicznej. W tym przypadku należy jednak pamiętać o konieczności zapewnienia demarkacji pomiędzy działaniami, które wynikają z dwóch różnych celów szczegółowych. Cel szczegółowy 2.4 realizowany w ramach działania 02.08 jest nakierowany bardziej na przystosowanie do zmian klimatu i na zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi, natomiast cel szczegółowy 2.7 na bioróżnorodność. A zatem to w działaniach realizujących ten cel mowa jest bardziej o terenach zielonych. W działaniu 02.08 uwzględniono dlatego kryterium „zakres projektu”, które pozwala na uzyskanie punktów za tworzenie nowych powierzchni zielonych.

Ostatnia uwaga Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczyła dopisania w kryterium „zakres projektu”, do ostatniego punktu, czyli do budowy przebudowy lub modernizacji zbiornika retencyjnego, zwrotu „z udziałem zieleni”. **Pani Dyrektor** zwróciła uwagę, że kryterium jest tak sformułowane, że można uzyskać 3 lub 6 lub 9 punktów, co oznacza że punkty mogą się sumować. Kwestia zwiększania terenów zieleni, czyli inwestycji zwiększających lub tworzących nowe powierzchnie terenów zielonych znalazła się w tirecie wyżej. W związku z tym, jeśli realizowana będzie budowa, przebudowa lub modernizacja zbiornika retencyjnego i jednocześnie zwiększane będą tereny zielone, uzyskać będzie można 6 punktów, ponieważ punkty z obydwu tiretów będą się ze sobą sumować.

Z kolei Polska Zielona Sieć w drugiej turze konsultacji zaproponowała zwiększyć punktację w sytuacji, gdy kupowany będzie tabor, który opiera się o OZE. Uwaga została uwzględniona.

Jeżeli chodzi o sugestie ze strony KE, pierwsza, bardziej o charakterze komentarza, dotyczyła instytucjonalizacji. KE zwróciła uwagę, że nie jest istotna liczba osób w danej placówce, ale spełnienie czterech istotnych wymogów nakierowanych na daną jednostkę, która uzyskuje wsparcie, a nie na instytucję. **Pani Dyrektor** oświadczyła, że Instytucja Zarządzająca wie o konieczności spełnienia powyższych wymogów. Zwróciła jednocześnie uwagę, że definicja opieki instytucjonalnej została wprost przeniesiona z wytycznych ministerialnych, w których jednym z wymogów warunkujących deinstytucjonalizację jest właśnie określona liczba osób w placówce. A zatem usunięcie odniesienia do liczby osób oznaczać będzie, że w przypadku projektów EFS+ placówka, w której przebywa ponad 10 osób, z automatu odpada, a w przypadku projektów EFRR takiego ograniczenia nie ma, co oznacza rozbieżne podejście. Na prośbę KE odniesienie do liczby osób zostało usunięte. W związku z czym, w tym zakresie Instytucja Zarządzająca niczego nie będzie już korygować.

Ponowiona została również prośba odnośnie zapewnienia zgodności projektów z dokumentami w obszarze opieki zdrowotnej. Chodzi o odniesienie do Planu transformacji w zakresie zdrowia, który został opracowany pod egidą Ministerstwa Zdrowia i Wojewody, przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego i innych interesariuszy z regionu. Jest to bardzo konkretny dokument, około 42-stronicowy,

w formie tabelarycznej, zawierający 1-3 rekomendacje do każdego obszaru. W odniesieniu do POZ, dla których kryteria są obecnie procedowane, w Planie przedstawiono tylko jedną rekomendację. W związku z tym Instytucja Zarządzająca stoi na stanowisku, że nie ma konieczności wskazywania w kryterium, że chodzi o tę jedną, konkretną rekomendację wynikającą z dokumentu. Wystarczającym jest, aby beneficjent realizujący projekt w zakresie POZ wiedział, że w tę jedną rekomendację musi się wpisać i udowodnić to we wniosku o dofinansowanie. W tym zakresie, po dyskusji z Panem Grzegorzem Orawcem stanowisko zostało uzgodnione.

Kolejna uwaga, która również została ponowiona, dotyczyła standardów dostępności w szpitalach i konieczności ukierunkowania tego typu inwestycji na opiekę jednego dnia i wsparcie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS) zgodnie z warunkami wynikającymi z Umowy Partnerstwa. W tym zakresie Instytucja Zarządzająca wystąpiła do MFiPR z prośbą o interpretację. W związku z udzieloną odpowiedzią kryterium zostało skorygowane.

Ostatnia, również ponowiona sugestia ze strony Komisji Europejskiej odnosiła się do kryterium dotyczącego standardów, wnioskowanego do uwzględnienia w ramach kryteriów w zakresie AOS. Instytucja Zarządzająca przychyliła się do prośby KE.

Na koniec **Pani Dyrektor** przedstawiła autokorekty wprowadzone do kryteriów przez Instytucję Zarządzającą. Pierwsza wynikała z uwagi Komisji Europejskiej i została potwierdzona przez MFiPR. W wyniku jej wprowadzenia zmieniona została nazwa kryterium „standard dostępności” na kryterium „wsparcie szpitali” oraz dopisane zostało zdanie: czy zaplanowana w ramach projektu inwestycja dotycząca szpitala jest: po pierwsze nakierowana na rozwój opieki jednego dnia lub wzmocnienie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i po drugie, czy dalej jest zgodna ze standardem dostępności szpitali, który opracowany był w ramach programu rządowego. IZ proponuje więc autokorektę do kryterium „opieka jednego dnia i wzmocnienie AOS” dla typu projektu: *Inwestycje wspierające rozwój środowiskowego modelu ochrony zdrowia psychicznego* w ramach działania 06.03 *Infrastruktura zdrowotna*, w którym w celu zapewnienia spójności we wszystkich kryteriach, wprowadzono zapis odnoszący się do zaplanowanego wsparcia w ramach którego inwestycja w nowoczesną infrastrukturę i sprzęt szpitali, w tym wsparcie na rzecz diagnostyki, ma być nakierowana na rozwój opieki jednego dnia. W związku z sugestią Ministerstwa wyraz „oraz” zastąpiono wyrazem „lub”. **Pani Dyrektor** podkreśliła, że oczywistym jest, że można realizować zarówno inwestycję, która jest nakierowana na opiekę jednego dnia albo taką, która dotyczy ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, ale może to być również inwestycja dotycząca obydwu tych obszarów.

Kolejna autokorekta wynika z interpretacji przekazanej przez Ministerstwo. Wątpliwość Instytucji Zarządzającej budziło uznanie beneficjenta za grantobiorcę, w przypadku projektów związanych z usługami dla MŚP świadczonymi przez ośrodki innowacji lub IOB. Instytucja Zarządzająca rozważała, czy w świetle prawa (rozporządzenia unijnego i polskiej ustawy), beneficjentem jest również MŚP, które z jednej strony uzyskałoby usługę świadczoną przez IOB, a z drugiej mogło ubiegać

się o dotację warunkową. Czy można uznać, że definicja grantobiorcy jest tożsama z definicją beneficjenta. Zgodnie z odpowiedzią udzieloną przez MFiPR, nie jest to to samo. W związku z tym, w kryterium „formy wsparcia”, w przedmiotowym typie projektu usunięto odniesienie do grantu i do dotacji warunkowej, a pozostawiono wyłącznie możliwość pozyskania dotacji na internacjonalizację i na inwestycje w zakresie technologii przemysłowych 4.0, czyli na te typy wsparcia, które w ramach EFRR mogą korzystać z dotacji. Chodzi o wyeliminowanie możliwości ominięcia systemu i przeznaczenie dotacji na obszary, które co do zasady wspierane są przez instrumenty finansowe. W związku z tym, że w ramach EFRR wsparcie występuje zarówno w formie instrumentów finansowych, jak i dotacji, należy zapewnić aby nie doszło do sytuacji, w której przedsiębiorca z jednej strony może otrzymać wsparcie w formie instrumentu finansowego, ale z drugiej strony występując do IOB uzyskać wsparcie w formie usługi, a przy okazji dotację na te same działania, z zastrzeżeniem że dotacja warunkowa jest oczywiście częściowo zwrotna.

Ostatnia autokorekta, bardziej o charakterze technicznym, dotyczy kryterium ogólnego „wykluczenie wnioskodawcy”, odnoszącego się do wszystkich typów projektów. W ramach definicji kryterium uzupełniono listę dokumentów w oparciu o które weryfikowane jest wykluczenie wnioskodawcy. Do chwili obecnej była to lista Ministra Finansów. W związku z tym, że podobną listę wprowadził również Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, została ona dopisana w ramach przedmiotowego kryterium. W pierwszych konkursach w ramach FEŁ2027 przewidziano również możliwość oświadczenia składanego przez wnioskodawcę, zatem wprowadzona korekta uzupełni dokumenty w oparciu, o które dokonywana jest weryfikacja wykluczenia wnioskodawcy.

Na koniec **Pani Małgorzata Zakrzewska** poinformowała, że omówione zmiany dotyczą także odpowiednio kryteriów w ramach FST.

Następnie, **Pan Łukasz Chładzyński – Zastępca Członka Komitetu, Zastępca Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi** omówił uwagi zgłoszone do kryteriów wyboru projektów w ramach FEŁ2027 w zakresie EFS+. Na początek odniósł się do zgłaszanej już wcześniej wielokrotnie przez MFiPR uwagi do kryterium premiującego „utrzymanie zatrudnienia” w działaniu 07.05. Chodzi o przypadek projektu z zakresu aktywizacji zawodowej, który zakłada, że oprócz form wsparcia skutkujących podjęciem zatrudnienia, wnioskodawca umożliwi co najmniej 20% uczestników udział w działaniach pozwalających utrzymać zatrudnienie, świadczonych po podjęciu zatrudnienia, w tym mentoringu lub zatrudnieniu wspomaganym, które nie trwają dłużej niż 3 miesiące. Ministerstwo zwróciło uwagę, iż okres po podjęciu zatrudnienia potrafi trwać kilkanaście miesięcy, a w niektórych przypadkach jest to kwestia nawet 2-3 lat albo dłużej, a w związku z tym ograniczenie wsparcia do 3 miesięcy jest całkowicie niezasadne. Mając na uwadze, że istnieje ryzyko wydłużenia tego okresu, a także promowania podmiotów, które nie mają doświadczenia w tym zakresie, może się to przyczynić do charakteru deklaratywnego tego kryterium. W związku z powyższym, aby uniknąć nadmiernego

punktowania i w sposób niezamierzony nie utrudniać realizacji projektów, Instytucja Zarządzająca zdecydowała o rezygnacji z tego kryterium.

Na koniec, **Pan Łukasz Chłądzyński** wskazał na możliwość wykorzystania w ramach projektów w tym działaniu kryterium dotyczącego aktywizacji zawodowej. Dodał, iż takie narzędzie jest przewidziane w ramach wytycznych ministerialnych i zachęcił podmioty, które chciałyby i które mają doświadczenie oraz koncepcję takiego zatrudnienia, aby po takie narzędzia sięgać.

W ramach dyskusji, **Pan Piotr Czarnocki, Obserwator w Komitecie, reprezentujący Ministra Klimatu i Środowiska**, poinformował, że chciałby się odnieść do przekazanych przez swój resort uwag oraz odniesień do nich, a dotyczących kryteriów, które nie są przedmiotem obrad dzisiejszego posiedzenia.

Pani Małgorzata Zakrzewska zaznaczyła, iż w powyższym zakresie możliwe jest wprowadzenie poprawek, jednak nie na dzisiejszym posiedzeniu, gdyż przedmiotowe kryteria nie są przedmiotem dyskusji i wprowadzanie zmian bez ich głębszego przeanalizowania byłoby zbyt ryzykowne. **Pani Dyrektor** zapewniła, że Instytucja Zarządzająca zapozna się z propozycjami Ministerstwa Klimatu i Środowiska i ewentualne zmiany w tym zakresie zostaną przedstawione na kolejnym posiedzeniu Komitetu.

Pan Piotr Czarnocki, biorąc pod uwagę swoje doświadczenie w zakresie projektów dotyczących zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi, pozyskane podczas prac nad tworzeniem kryteriów i oceną projektów w ramach POiŚ i FENiKS, podkreślił wagę i zasadność dodania do FEŁ2027 typów projektów dotyczących zarządzania zieloną infrastrukturą, czy tworzenia infrastruktury i zarządzania wodami opadowymi, które uwzględniają kwestie zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na przyrodzie. Następnie wskazał na zapis w kryterium dotyczącym wód opadowych – nawias w drugim tirecie – kwalifikujący projekt jako dotyczący gospodarowania wodami opadowymi, z wyłączeniem inwestycji w zakresie kanalizacji deszczowej. Zapis ten może być mylący dla beneficjenta, gdyż przy funkcjonujących systemach otwartej i zamkniętej kanalizacji deszczowej, zgodnie z prawem wodnym, zamknięta kanalizacja deszczowa nie może wprowadzać rozwiązań dotyczących zieleni. Natomiast w przypadku otwartego systemu kanalizacji deszczowej, czy też kanałów i innych tego typu elementów, zieleń jak najbardziej powinna się tam znaleźć. Dlatego zapis dotyczący wyjątku w przypadku wykorzystania zieleni do zatrzymywania wody na miejscu, może być błędnie zinterpretowany. Przy czym niedopuszczalne jest, aby niekwalifikowane były koszty ponoszone na zadania dotyczące kanalizacji deszczowej, gdyż jest ona integralnym elementem systemu zarządzania wodą opadową w mieście. W związku z tym może to być podwójnie mylące, tzn. że wyłącza się kanalizację deszczową z dofinansowania oraz, że system kanalizacji deszczowej nie powinien być zazieleniony, choć w przypadku otwartych systemów, to właśnie one powinny uwzględniać rozwiązania dotyczące zieleni, czy zielono-niebieskiej infrastruktury. Dodatkowo, systemy te powinny być zintegrowane ze sobą. Z doświadczenia wiadomo jednak, iż generowane są przede wszystkim pojedyncze projekty

w zakresie gospodarowania wodami opadowymi, które nie zawierają zintegrowanych rozwiązań o największej synergii i wpływie na odporność danego obszaru, czy sektora na zmiany klimatu.

Kolejną sprawą, którą poruszył **Pan Piotr Czarnocki** była kwestia kryterium dotyczącego efektywności kosztowej, z którego może wynikać, że mniejsze projekty są mniej preferowane. W odpowiedzi na wątpliwości Ministerstwa Klimatu i Środowiska odnośnie zastosowań rozwiązań ekologicznych, Instytucja Zarządzająca powołała się na demarkację pomiędzy poziomem krajowym a regionalnym. Z doświadczeń wiadomo jednak, że rozwiązania ekologiczne mają charakter adaptacyjny. Przykładem jest zastosowanie zieleni w ramach różnorodności biologicznej, która równocześnie pełni funkcję adaptacji do zmian klimatu, a z drugiej strony zmiany klimatu mają wpływ na zubożenie różnorodności biologicznej. Są to ściśle powiązane ze sobą kwestie. Zdaniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska argument dotyczący demarkacji jest chybiony, ponieważ adaptacja do zmian klimatu i różnorodność biologiczna, ale taka która dotyczy terenów pełniących funkcje ekologiczne, wzajemnie się zazębiają. Aby zapewnić zintegrowany charakter projektów, należy promować rozwiązania łączące w sobie zagospodarowanie wód opadowych i zazielenianie. Chodzi oczywiście o odpowiednie zaakcentowanie i promowanie pożądanых rozwiązań, a nie podejście zero-jedynkowe. Nie należy takich rozwiązań wymuszać. Wystarczy przewidzieć dodatkowe punkty.

Innym przykładem są zbiorniki retencyjne, których realizacja również powinna uwzględniać rozwiązania z zakresu zazielenienia zbiornika, bądź odpowiedniego zagospodarowania zieleni. Dodatkowo, zbiorniki te powinny być wielofunkcyjne, czyli oferować np. strefę rekreacyjno-edukacyjną dla społeczeństwa. Często bowiem mamy do czynienia z groźbą budowania zbiorników retencyjnych i nie dopuszczaniem społeczności lokalnych do korzystania z nich.

Następnie **Pan Piotr Czarnocki** poruszył kwestię planów adaptacji. Istniejący zapis w stosownym kryterium może być mylący, wskazując na obligatoryjność posiadania planu. Wyjaśnienia Instytucji Zarządzającej odwołują do zapisów Programu, które o tym stanowią. Zapis w kryterium: „W przypadku miast nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, czy wnioskodawca wykazał zapewnienie szerokiej partycypacji społecznej w przygotowaniu projektu (np. kampanie informacyjno-promocyjne, spotkania z mieszkańcami), jest niezwykle mylący i nie wskazuje jednoznacznie, czy plan adaptacji jest obligatoryjny czy nie. Oczywiście sam zapis o zapewnieniu szerokiej partycypacji społecznej w procesie przygotowania projektu planu jest jak najbardziej zasadny. W innych programach regionalnych występują podobne zapisy, dlatego Ministerstwo Klimatu i Środowiska próbuje wyjaśnić i doprecyzować tę kwestię. Rzeczywiście funkcjonował projekt ustawy, dotyczący wprowadzenia obowiązku opracowania planów adaptacji dla miast średnich, który jest ponownie procedowany i obecnie znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych, jednak na moment ogłoszenia naboru najprawdopodobniej ta ustawa nie zostanie jeszcze uchwalona. Skoro zatem z Programu wynika, że plan adaptacji jest obligatoryjny, dlatego w kryteriach jest zapis mówiący o tym, że

miasta które go nie posiadają muszą go zapewnić. Należałoby raczej przyjąć, że jeśli plan jest obligatoryjny, to miasta które go nie posiadają powinny zobowiązać się do jego opracowania na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie, np. poprzez przedłożenie stosownej uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do opracowania planu adaptacji do zmian klimatu. Dodatkowo może okazać się, że planami objęci zostaną wszyscy, skoro dotyczyć ma także miast poniżej 20 tys. mieszkańców. Generalnie plany adaptacji należy promować tam, gdzie obszar dofinansowania dotyczy adaptacji do zmian klimatu. W takim przypadku powinien zostać opracowany jakiś dokument strategiczny dotyczący adaptacji do zmian klimatu i najlepiej żeby to był sam plan.

Pan Piotr Czarnocki poinformował również, iż wspólnie z Instytutem Ochrony Środowiska opracowane zostały Wytyczne do opracowania planów adaptacji do zmian klimatu dla miast. Jest to cenny dokument i warto byłoby uwzględnić go w kryteriach. W przypadku opracowywania planu adaptacji w ramach danego projektu inwestycyjnego przez gminę, która go nie posiada, należałoby także zastanowić się nad uznaniem za kwalifikowany wydatek poniesiony na jego przygotowanie. Oczywiście, żeby mógł to być wydatek kwalifikowany, finansowany z funduszy europejskich, plan musiałby spełniać warunki świadczące o jego wysokiej jakości, czyli przynajmniej uwzględniać wspomniane wytyczne.

Pani Małgorzata Zakrzewska odnosząc się do kryterium dotyczącego wód opadowych poinformowała, że uwzględnione w kryteriach wymogi wynikają z zapisów Umowy Partnerstwa uwzględnionych również w programach. Narzucenie spełnienia tych wszystkich warunków nie było zamiarem Instytucji Zarządzającej. Jednak zgodnie z odpowiedzią uzyskaną z MFiPR oraz KE, choć nie wszystkie zapisy z Umowy Partnerstwa zostały przeniesione do Programu, nie oznacza to, że nie obowiązują, stąd ostatecznie tyle wymogów zostało uwzględnionych w kryteriach.

Jeśli chodzi o kryterium dotyczące efektywności kosztowej projektu, Miejskie Plany Adaptacji (MPA) nie są kwalifikowane. **Pani Dyrektor** zauważyła również, że na poziomie całego województwa można mówić o projektach rządu maksymalnie 2-3 mln zł i nie jest raczej możliwe, aby pojawiły się większe, obejmujące taką liczbę osób, jak wspomniane wielomilionowe. Jeżeli istnieje mierzalny parametr, który został sprawdzony w ramach dotychczasowych doświadczeń, a który można byłoby wykorzystać na poziomie FEŁ2027, Instytucja Zarządzająca chętnie skorzysta z takiej propozycji i przeanalizuje możliwość jej wykorzystania.

Jeżeli chodzi o zastosowanie rozwiązań ekologicznych w ramach działania 02.08, zakłada się wyjście od głównego celu działania. Tak jak w celu szczegółowym 2.4 głównym celem jest przystosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku, tak w celu szczegółowym 2.7 jest nim bioróżnorodność. Dlatego większy akcent na bioróżnorodność jest kładziony właśnie w działaniach, które realizowane są w celu szczegółowym 2.7. Natomiast w celu szczegółowym 2.4 ten nacisk jest trochę mniejszy, stąd takie a nie inne jest profilowanie tych kryteriów. Biorąc pod uwagę możliwy zakres projektu w działaniu 02.08, należy także zwrócić uwagę na konstrukcję kryterium „zakres projektu”. W przypadku realizacji budowy, przebudowy,

czy modernizacji zbiornika z udziałem zieleni, projekt uzyskałby podwójne punkty, ponieważ wpisałby się z zielenią zarówno w ostatni tiret tego kryterium, jak i w inwestycje zwiększające lub tworzące nowe powierzchnie zielone. Powstaje zatem pytanie, po co mieć jedno i drugie. W celu uzyskania maksymalnej liczby punktów, aby projekt znalazł się jak najwyżej na liście rankingowej, beneficjent z pewnością będzie dążył do tego, żeby wokół zbiornika retencyjnego stworzyć nowe powierzchnie terenów zielonych. Zatem, tak czy inaczej wyjdziemy na to samo.

W odpowiedzi **Pan Piotr Czarnocki** stwierdził, że na podstawie własnych doświadczeń oraz biorąc pod uwagę, że w ubiegłej perspektywie w województwie łódzkim projekty w powyższym zakresie nie były realizowane, można przypuszczać, że nie zawsze będzie tak, że jednocześnie realizowana będzie strefa zieleni i zazieleniany zbiornik. A skoro tak być nie musi, trzeba zadbać o synergię i zaistnienie bardzo istotnych powiązań zieleni z wodą. Niezrozumiałe są argumenty, że zapisy w Programie wynikają wprost ze wskazań KE, gdyż Program ma być zgodny z Umową Partnerstwa. Oczywiście to instytucja zarządzająca decyduje o kierunkach wsparcia, ale z doświadczeń wynika, że w praktyce założenia nie zawsze się sprawdzają. W odniesieniu do demarkacji, ten sam problem pojawił się w ramach FENIKS i był on wielokrotnie dyskutowany. Głównym celem wynikającym z tego typu projektu jest gospodarowanie wodą i ograniczanie ryzyka klimatycznego, co pozostaje w korelacji z rozwiązaniami opartymi na przyrodzie, opisanymi m.in. w strategii dotyczącej przystosowania do zmian klimatu na poziomie UE. Są to bardzo cenne rozwiązania. Mimo podobnego problemu, który wystąpił na poziomie programu krajowego, udało się to skutecznie połączyć, choć wykorzystanie rozwiązań dotyczących zieleni jest często antyadaptacyjne. Chodzi o to, aby w ramach projektów dotyczących adaptacji do zmian klimatu, realizowane zazielenianie było wysokiej jakości, a nie jako zwykła zieleń. Nie należy również obawiać się, że nie będzie zainteresowania tego typu projektami.

Pan Piotr Adamczyk podziękował za przekazane uwagi i zaproponował przeniesienie dyskusji i rozstrzygnięcie tej kwestii w ramach kontaktów roboczych. Nie należy podejmować pochopnych decyzji i wprowadzać zmian, które mogą skutkować nieprzewidywalnymi w tym momencie konsekwencjami. Po uzgodnieniu stanowiska do tematu będzie można wrócić na następnym posiedzeniu Komitetu.

Pani Marzena Bielecka, Członek Komitetu, reprezentująca organizację pracodawców – Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, zadała pytanie dotyczące prezentowanych zmian w działaniu 06.03 *Infrastruktura ochrony zdrowia*, w 4. typie projektów. Chodzi o kryterium dostępu dotyczące umowy na udzielanie świadczeń ze środków publicznych. W kryterium została dopisana, oprócz podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjna opieka specjalistyczna i leczenie szpitalne w zakresie jednego dnia. Następnie w punkcie 7. wskazano, że projekt musi być zgodny ze standardem dostępności dla POZ, a w punkcie 8. – dla szpitali. A zatem, czy w momencie ogłoszenia naboru dla AOS, to kryterium również będzie uwzględnione jako jedno z kryteriów dostępu? Czy AOS może, czy nie może być wnioskodawcą i beneficjentem? Czy oznacza to, że nie musi spełnić żadnego z tych kryteriów? Czy

będzie to jednak uzależnione od tego, kiedy dostępność dla AOS zostanie opublikowana?

Pani Małgorzata Zakrzewska poinformowała, że kryteria dla AOS nie zostały jeszcze opracowane. Do dyskusji w tym zakresie będzie można powrócić w momencie ich przyjmowania. Na chwilę obecną opracowane zostały kryteria dla szpitali, które dostosowano do warunków jakie wypełnić muszą szpitale.

Pani Agata Głowczyńska, Obserwator w Komitecie, reprezentująca Ministra Zdrowia, poinformowała, że standard dostępności dla AOS jest w trakcie opracowywania. Wdrażanie wsparcia dla AOS będzie możliwe dopiero po zakończeniu tego procesu. Termin ogłoszenia naboru w tym zakresie pozostaje w gestii Instytucji Zarządzającej. W przypadku AOS funkcjonujących w szpitalu, istotą jest rodzaj udzielanych świadczeń. Jeżeli leczenie dotyczy będzie zakresu AOS, wówczas konieczne będzie stosowanie standardu AOS, natomiast standard dla szpitali dotyczy zakresu leczenia jednego dnia. **Przedstawicielka Ministra Zdrowia** odniosła się jeszcze do uwagi, która została zgłoszona w I turze, a która dotyczyła kwestii konieczności przeprowadzenia kryteriów w zakresie zdrowia w ramach Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia, przed ich zatwierdzeniem przez komitet monitorujący oraz zapewnienia, aby planowane do realizacji przedsięwzięcia wynikały z Planu działań. Uwzględnienie przez Instytucję Zarządzającą kryterium o zgodności projektów z Planem działań wypełnia oczekiwania Ministerstwa Zdrowia. **Pani Agata Głowczyńska** zwróciła uwagę, że Plany działań są również przyjmowane przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia, a zatem ich ewentualne modyfikacje mogą mieć wpływ na kryteria, które należałoby w takim przypadku zweryfikować, w tym także na poziomie komitetu monitorującego. Dlatego wskazane jest, aby działać równolegle albo czekać na wcześniejsze ich przyjęcie przez Komitet Sterujący i przyjmować na komitecie monitorującym kryteria dla konkretnych naborów w trybie niekonkurencyjnym. W taki sposób działa większość regionów, co usprawnia cały proces. Do decyzji Instytucji Zarządzającej pozostaje wybór odpowiedniej ścieżki procedowania kryteriów w zakresie zdrowia: równolegle przez Komitet Sterujący i Komitet Monitorujący, albo najpierw przez Komitet Sterujący, a później Komitet Monitorujący, co umożliwi bieżące dostosowywanie kryteriów w efekcie zmian dokonywanych na poziomie Komitetu Sterującego.

Pani Małgorzata Zakrzewska podkreśliła, że Instytucja Zarządzająca ma świadomość, że przed ogłoszeniem jakichkolwiek naborów, w trybie niekonkurencyjnym czy konkurencyjnym, Plan działań musi zostać zatwierdzony przez Komitet Sterujący, który w ramach tego Planu zatwierdza również kryteria. W przypadku kryteriów dotyczących zdrowia zatwierdza je zarówno komitet monitorujący jak i Komitet Sterujący i obydwa mają w tym zakresie pełną autonomię. Do tej pory, z dotychczasowym opiekunem w Ministerstwie Zdrowia, została wypracowana ścieżka, zgodnie z którą kryteria wypracowane były w pierwszej kolejności ramach Komitetu Monitorującego. Zasadność tej procedury została jednak podważona, w związku ze zmianą opiekuna, który wskazał na konieczność

równoległego procedowania w ramach obydwu tych gremiów. Tak czy inaczej, decyzję o zatwierdzeniu kryteriów podjąć muszą obydwa te gremia. W obecnej sytuacji, jeżeli w ramach Komitetu Sterującego zostaną zgłoszone uwagi, które będą mieć wpływ na kryteriach podjęte podczas dzisiejszego posiedzenia, wówczas oczywiście stosowne korekty w tym zakresie zostaną przedstawione Komitetowi Monitorującemu. W związku z tym, że procedura została uruchomiona na podstawie dotychczasowych ustaleń zdecydowano, aby się z niej nie wycofywać, biorąc również pod uwagę, że Ministerstwo Zdrowia nie zgłosiło żadnych uwag do procedowanych kryteriów.

Pan Grzegorz Orawiec, reprezentujący Komisję Europejską (DG REGIO), z satysfakcją odnotował zgłoszenie szeregu uwag i komentarzy, co jest bardzo ważne dla zapewnienia jakości kryteriów w wyniku prowadzonych, pogłębionych konsultacji. KE zgłosiła szereg uwag, co wynika z dużego pakietu kryteriów zaplanowanych do przyjęcia na dzisiejszym posiedzeniu. Następnie, odnosząc się do zdrowia zaznaczył, że jest to obszar bardzo ważny i wrażliwy, dlatego tak mocno uwarunkowano możliwość jego wspierania. W dialogu z Instytucją Zarządzającą zostało wyjaśnionych wiele kwestii, w tym odniesienie do planu transformacji, czy też standardy dostępności, i udało się osiągnąć porozumienie. Podkreślenia wymaga również kwestia deinstytucjonalizacji, która jest dla KE bardzo ważna, biorąc pod uwagę wątpliwości i zastrzeżenia wobec projektów realizowanych w perspektywie 2014-2020. Najważniejsze jest skupienie się na jakości wsparcia, a nie na przeskalanowaniu tych projektów. Instytucja Zarządzająca zapewniła, że te kwestie będą dalej monitorowane. **Pan Grzegorz Orawiec** podziękował również za uwzględnienie uwagi dotyczącej badania zgodności wybieranych projektów z Programem, a także uwag w zakresie wsparcia kierowanego do jednostek otoczenia biznesu z obszaru innowacji i przedsiębiorczości. Podziękował również za wzięcie pod uwagę komentarzy dotyczących dotacji warunkowej, która jest rozwiązaniem wyjątkowym, o zastosowanie którego wnioskowały 3 kraje: Polska, Niemcy i Portugalia. Jest to nowe narzędzie, łączące cechy dotacji i instrumentów finansowych, stosowane np. w przypadku wdrażania wyników prac badawczych i rozwojowych. Wdrażanie dotacji warunkowej wiązać się będzie z koniecznością wcześniejszego określenia, ile i na jakich zasadach przedsiębiorca będzie musiał tej dotacji zwrócić. Dotacja warunkowa jest wyrazem nowych trendów w funduszach europejskich, dlatego warto obserwować postępy w jej wdrażaniu. Instytucja Zarządzająca FEŁ2027 przewiduje premiowanie mniejszych firm, które będą musiały zwracać dotację w mniejszej wysokości.

Na koniec **przedstawiciel KE** podziękował za jednogłośnie przyjęcie przez Komitet zmian w Regulaminie działania w zakresie konfliktu interesów, które zostały wyczerpująco analizowane w ramach Grupy roboczej ds. Regulaminu.

Ze względu na brak dalszych głosów w dyskusji, **Pan Piotr Adamczyk** zarządził głosowanie nad przyjęciem uchwał dotyczących kryteriów wyboru projektów.

Jako pierwszą pod głosowanie poddano uchwałę Nr 4/24 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach

programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W głosowaniu wzięły udział 34 osoby, oddano 34 ważne głosy, w tym:

- 33 głosy „za” podjęciem uchwały,
- brak głosów „przeciw” jej podjęciu
- 1 głos „wstrzymuję się od głosu”.

Tym samym uchwała została podjęta.

Następnie głosowano nad uchwałą Nr 5/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

W głosowaniu wzięły udział 34 osoby, oddano 34 ważne głosy, w tym:

- 34 głosy „za” podjęciem uchwały,
- brak głosów „przeciw” jej podjęciu
- brak głosów „wstrzymuję się od głosu”.

Tym samym uchwała została podjęta.

Ostatnią z podejmowanych w tym bloku tematycznym była uchwała Nr 6/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

W głosowaniu wzięły udział 34 osoby, oddano 34 ważne głosy, w tym:

- 31 głosów „za” podjęciem uchwały,
- brak głosów „przeciw” jej podjęciu
- 3 głosy „wstrzymuję się od głosu”.

Tym samym uchwała została podjęta.

4. Grupa robocza ds. Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Na wstępie, **Pan Dariusz Krajewski** przypomniał, że Grupa robocza do spraw Regulaminu działania Komitetu spotkała się dwukrotnie w formule online. Podczas posiedzeń został przyjęty Regulamin działania Grupy, dokonano wyboru Przewodniczącego i Zastępcy oraz poruszano kwestię konfliktu interesów i ryczałtowego rozliczania przez partnerów reprezentujących organizacje

pozarządowe, kosztów konsultacji, ekspertyz i podnoszenia kwalifikacji. Podczas drugiego spotkania, w związku z tym, że prace nad ryczałtem nie zostały zakończone uczestnicy prac Grupy zdecydowali o konieczności przedłużenia okresu jej funkcjonowania, który w uchwale Komitetu powołującej Grupę został określony na 3 miesiące od dnia jej pierwszego posiedzenia. W związku z tym poprosił o uchylenie § 3 uchwały nr 13/2023 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 22 czerwca 2023 r. i wydłużenie okresu funkcjonowania Grupy na czas nieokreślony.

Pani Anna Kieracińska, Członek Komitetu reprezentująca Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, poparła wniosek o wydłużenie okresu funkcjonowania Grupy roboczej do spraw Regulaminu działania Komitetu. Podkreśliła, że mogą się jeszcze pojawić tematy, którymi Grupa będzie chciała się zająć, poza tym którym zajmuje się obecnie, czyli określeniem limitów ryczałtów dla partnerów.

W związku z brakiem innych głosów w dyskusji, **Pan Przewodniczący** przeszedł do głosowania nad uchwałą nr 7/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniającą uchwałę w sprawie powołania grupy roboczej do spraw Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

W głosowaniu udział wzięło 31 osób, oddano 31 ważnych głosów, w tym:

- 31 głosów „za” podjęciem uchwały,
- brak głosów „przeciw” jej podjęciu
- brak głosów „wstrzymuję się od głosu”.

Tym samym uchwała została podjęta.

5. Trzeci filar Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji

Na wstępie **Pan Grzegorz Orawiec** zaznaczył, że trzeci filar może się okazać bardzo ważny w kontekście sprawiedliwej transformacji obszaru Bełchatowa, szczególnie biorąc pod uwagę skalę wyzwań i potrzeb w tym zakresie. Nie należy ograniczać się tylko do pomocy w formie grantów i dotacji, wynegocjowanej i dostępnej w ramach I. filaru. Do dyspozycji pozostaje jeszcze II. filar, tj. kapitał prywatny oraz III. filar, którego oferta zostanie zaprezentowana podczas dzisiejszego posiedzenia.

Następnie głos zabrała **Pani Joanna Ryłko, reprezentująca Komisję Europejską (DG REGIO)**, zajmująca się wdrażaniem III. filaru Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, czyli tak zwanego instrumentu pożyczkowego. Prezentacja oferty III. filaru skupiła się przede wszystkim na:

- podmiotach uprawnionych do aplikowania o dofinansowanie;
- zakresie wsparcia;

- sposobie aplikowania.

Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji składa się z 3 filarów:

- I. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (dotacje);
- II. System sprawiedliwej transformacji w ramach InvestEU (inwestycje prywatne);
- III. Instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego (finansowanie publiczne).

Trzeci filar to instrument łączony, składający się z pożyczki zarządzanej przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz dotacji zarządzanej przez Komisję Europejską wraz z Europejską Agencją Wykonawczą Komisji CINEA. Przyznana pomoc obejmuje obydwa te elementy.

Budżet dostępny w ramach III. filaru na część dotacyjną wynosi 1,5 mld EUR, a na część pożyczkową – 10 mld EUR. Zgodnie z estymacjami, kwoty te zmobilizują dodatkowo 7 mld EUR, co daje łącznie 18,5 mld EUR uruchomionych inwestycji publicznych. W ramach dotacji, z 1,5 mld EUR Polska ma zapewnione 20% alokacji (291 mln EUR), z tym że alokacja ta jest dostępna tylko do 2025 roku. Po tym czasie, od 2026 roku, pozostały niewykorzystany budżet w ramach III. filaru dostępny będzie dla wnioskodawców ze wszystkich państw członkowskich.

Trzeci filar przeznaczony jest głównie dla podmiotów sektora publicznego, ale także podmiotów sektora prywatnego, które realizują misję publiczną. Warunkiem uzyskania wsparcia jest, aby projekt nie generował wystarczających źródeł dochodów własnych na pokrycie inwestycji. Dodatkowo, projekt nie może otrzymywać wsparcia w ramach innego programu Unii Europejskiej. W ramach instrumentu pożyczkowego istnieje również możliwość uzyskania bezpłatnego wsparcia doradczego, na które przeznaczono 35 mln EUR, w tym na przygotowanie, opracowanie i realizację projektów, a także na budowę zdolności administracyjnej Beneficjentów. Jeżeli chodzi o zakres geograficzny projektu, aby zyskać wsparcie musi przynosić korzyść terytorium objętym Planem Sprawiedliwej Transformacji. Wysokość dotacji ma charakter tzw. finansowania nie połączonego z kosztami, w związku z czym wysokość dotacji nie jest uzależniona od kosztów projektu, ale od wysokości pożyczki. W przypadku województwa łódzkiego wysokość dotacji obliczana jest jako 25% odsetek pożyczki.

Przedmiotem wsparcia III. filaru są m.in. projekty związane z transformacją energetyczną, ochroną środowiska oraz projektami socjalnymi, które związane są z pracami badawczymi. Informacja o tym, jakie konkretnie sektory mogą uzyskać wsparcie na danym terytorium jest zawarta w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji.

Minimalny budżet projektu w przypadku III. filaru to 25 mln EUR. Poniżej tej kwoty konieczne jest uzyskanie tak zwanego kredytu ramowego, który łączy kilka mniejszych projektów tak, aby uzyskać łącznie kwotę 25 mln EUR. Jeżeli chodzi o wysokość pożyczki, wynosi ona średnio 50%.

Następnie **Pani Joanna Ryłko** omówiła procedurę i sposób aplikowania o dotację do KE i pożyczkę do EBI, aż do momentu podpisania umów na poszczególne formy wsparcia, a także kryteria, na podstawie których oceniane są projekty. Po pierwsze w zakresie dopuszczalności i kwalifikowalności, a w dalszej kolejności znaczenia i wpływu oraz jakości projektu. Projekt może również uzyskać punkty bonusowe (kryteria priorytetyzacji), jeżeli pochodzi z regionu słabiej rozwiniętego oraz przyczynia się bezpośrednio do osiągnięcia celów Unii Europejskiej w zakresie klimatu i energii, a także, jeżeli Wnioskodawca posiada przyjęty plan dekarbonizacji.

Na koniec, **Pani Joanna Ryłko** wskazała na materiały informacyjne, które mają pomóc w przygotowaniu wniosku, tj. broszura Informacyjna, lista kontrolna, a także wideo ze wskazówkami jak aplikować. Poprosiła również o udostępnienie prezentacji wszystkim zainteresowanym.

6. Informacja nt. Funduszu Sprawiedliwej Transformacji:

Pani Monika Olszewska, Zastępca Członka Komitetu, Dyrektor Departamentu Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, przedstawiła bieżącą informację na temat wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach FEŁ2027 (prezentacja w załączeniu). Na wstępie zaprosiła do obejrzenia jednego z dwóch explainerów promujących Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, który powstał przy współpracy z Departamentem Prawno-Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Jednocześnie zaznaczyła, że Departament Promocji przygotowuje dużą kampanię informacyjną nt. FST.

Pani Dyrektor podsumowała wdrażanie FST od czerwca 2023 r. do chwili obecnej. Ogłoszonych zostało już 8 naborów, w ramach których wpłynęło 310 wniosków o dofinansowanie, o wartości ok. 2 mld zł, w tym dofinansowanie blisko 1,4 mld zł.

W grudniu 2023 r. rozstrzygnięto pierwsze nabory i podpisano pierwsze umowy (w 2023 r. podpisano 4 umowy, a w chwili obecnej procedowane są jeszcze umowy o wartości blisko 100 mln zł).

Pierwszy nabór dotyczył inwestycji w infrastrukturę kształcenia zawodowego, ustawicznego lub szkoleniową. W ramach naboru środki finansowe można było pozyskać na wszelkie działania związane z rozwojem infrastruktury do prowadzenia kształcenia, uwzględniające elementy związane z transformacją. Nabór trwał w okresie od 30.06.2023 r. do 31.08.2023 r. Z trzech projektów które wpłynęły, tylko jeden uzyskał dofinansowanie, dlatego zdecydowano o ponowieniu naboru, ale tym razem na projekty o charakterze społecznym w zakresie działań miękkich, dotyczących tworzenia centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz wsparcia kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej, cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki. Na ogłoszony konkurs wpłynęło 10 projektów, z czego tylko 4 uzyskały dofinansowanie. To spowodowało, że nabór na projekty społeczne w zakresie działań związanych ze szkolnictwem zawodowym w obszarze m.in. tworzenia klas branżowych, dostosowania kadry nauczycielskiej do zmian związanych z procesem transformacji, ponowiono po raz

kolejny. W odpowiedzi wpłynęło 18 wniosków, które obecnie podlegają ocenie formalnej. Tym razem projekty są zdecydowanie lepszej jakości, niż te złożone w ramach pierwszych naborów, a wnioskodawcy kładą duży nacisk na działania związane z transformacją.

Podsumowując nabór w zakresie Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF), czyli usług rozwojowych dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje kwalifikacje, kompetencje lub przekwalifikować się, zainteresowanie przekroczyło alokację przeznaczoną na konkurs (alokacja na konkurs wynosiła 100 mln zł, natomiast projekty złożono na 146 mln zł). W efekcie przeprowadzonej oceny merytorycznej i negocjacji, dofinansowanie uzyskały 4 projekty o wartości ponad 94 mln zł. Obecnie trwa proces podpisywania umów.

Największym zainteresowaniem cieszył się nabór na odnawialne źródła energii, w ramach którego wpłynęło 58 wniosków o wartości całkowitej ponad 1 mld zł i wnioskowanym dofinansowaniu ponad 750 mln zł. W wyniku przeprowadzonej oceny formalnej 18 projektów uzyskało negatywną ocenę. Obecnie oceny merytorycznej wniosków dokonują eksperci.

Pierwszy z naborów dotyczących przedsiębiorców zakończył się 31.01.2024 r. Obejmował wsparcie trzech typów projektów: w zakresie przemysłu 4.0, dla inwestycji MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne oraz wdrożenia rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach. W tym przypadku MŚP z obszaru transformacji wykazały się dużym potencjałem, składając aż 214 wniosków o dofinansowanie. Obecnie trwa ich ocena formalna.

Pani Dyrektor podkreśliła, że jest to ogromny sukces w porównaniu z poprzednią perspektywą, kiedy obszar transformacji stanowił tzw. „białą plamę” – projektów z tego obszaru było najmniej w skali województwa. Tak duża ilość złożonych wniosków pozwala sądzić, że wsparcie w ramach FST przyczyni się do przebranżowienia przedsiębiorstw, zwiększenia ich zdolności produkcyjnych oraz dywersyfikacji ich działalności. Zasygnalizowała, że projekty z zakresu efektywności energetycznej pozwolą na ograniczenie kosztów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Następnie, **Pani Monika Olszewska** zaprosiła do obejrzenia kolejnego explainera, zawierającego krótką instrukcję dla wnioskodawców nt. procesu składania wniosków i ewentualnej dalszej realizacji projektów. **Pani Dyrektor** wyraziła nadzieję, że filmiki zainspirują przyszłych wnioskodawców do aplikowania w ramach kolejnych naborów, a być może również tych trwających obecnie, np. na inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego, ustawicznego lub szkoleniową z alokacją ponad 12 mln zł, którego zakończenie planowane jest na koniec lutego 2024 r. Przypomniała również, że trwa nabór skierowany do przedsiębiorców w zakresie wsparcia infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej istotnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych. Alokacja przeznaczona na nabór wynosi 30 mln zł, a o dofinansowanie mogą ubiegać się wnioskodawcy z sektora MŚP, a także konsorcja naukowo-przemysłowe z rolą wiodącą przedsiębiorcy.

Do kwietnia 2024 r. zaplanowano jeszcze cztery nabory skierowane do przedsiębiorców:

- nabór dotyczący innowacji i wyników prac badawczo-rozwojowych z możliwością wsparcia, jako element dotyczący tworzenia nowych modeli biznesowych,
- przygotowany we współpracy z Komisją Europejską w ramach współpracy JTP Groundwork, nabór dotyczący rozwoju usług dla firm, w tym innowacyjnych oraz wsparcia dla tworzenia nowych przedsiębiorstw przy udziale Instytucji Otoczenia Biznesu, w tym Inkubatorów Przedsiębiorczości. Kwota przeznaczona na nabór wynosić będzie 66 mln zł, a jego ogłoszenie planowane jest na połowę marca 2024 r.
- nabór na przeprowadzenie badań lub zakup usługi badawczej (projekty badawczo-rozwojowe). Planowane jest finansowanie badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych w celu odkrycia nowych rozwiązań, nowych procesów i nowych produktów. Możliwe będzie także wsparcie transferu technologii oraz rozwoju współpracy między przedsiębiorcami a sferą badawczo-rozwojową. Nabór planuje się ogłosić w kwietniu 2024 r.,
- nabór dotyczący wdrożenia rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach, który zostanie ogłoszony w kwietniu 2024 r.

Na zakończenie **Pani Dyrektor** zaprosiła do bieżącego śledzenia strony internetowej <https://funduszeue.lodzkie.pl>, gdzie zamieszczane są wszystkie informacje i dokumenty związane z wdrażaniem FST w ramach FEŁ2027.

Pani Aleksandra Gawlikowska-Fyk, Członek Komitetu, reprezentująca Forum Energii, pogratulowała postępów we wdrażaniu FST oraz poinformowała, że jeżeli chodzi o wspieranie OZE wraz z magazynami energii, to jest naprawdę bardzo dobry kierunek. Zadeklarowała, że w ramach Grupy roboczej ds. sprawiedliwej transformacji z chęcią zaangażuje się jeszcze bardziej w dyskusję nad tym, jak realizować te projekty OZE, które wymagają wsparcia dodatkowymi funduszami. Zaproponowała, aby podczas kolejnych spotkań Grupy roboczej przedstawić bardziej szczegółowe informacje odnośnie realizacji projektów OZE, gdyż być może należałoby pokazać doświadczenia województwa łódzkiego na forum komitetów monitorujących innych programów, w ramach których realizowane są podobne konkursy, czy też wdrażany jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, ponieważ jest to naprawdę trudna praca. Podkreśliła, że Grupa robocza jest dobrym miejscem do dyskusji nad kryteriami wyboru projektów, zanim trafią do dalszych konsultacji w ramach Komitetu i dalej do stosowania w naborach. Zauważyła, że podejmowane są coraz trudniejsze kwestie i brane pod uwagę obszary, które wymagają naprawdę złożonego podejścia do transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Na zakończenie jeszcze raz podkreśliła, że razem z Polską Zieloną Siecią oraz organizacjami działającymi w innych komitetach monitorujących, deklarują pomoc w dalszych pracach nad kryteriami.

Fundusze Europejskie
dla Łódzkiego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

województwo
łódzkie

Pan Grzegorz Orawiec podziękował za dobre wiadomości dotyczące przyspieszania wdrażania Programu i rozpoczęcia kontraktacji w ramach pierwszych naborów. To bardzo ważne, szczególnie dla beneficjentów oraz wszystkich zainteresowanych sprawiedliwą transformacją w obszarze Bełchatowa. Mimo początkowych trudności, obecnie wszystko idzie w dobrym kierunku. Należy pamiętać, że ważny jest również odpowiedni przekaz promocyjny. Poinformował, że bardzo spodobały mu się spoty reklamowe, w tym m.in. wskazanie plusów dla ubiegających się o wsparcie przedsiębiorców, którym jest chociażby mniejsza konkurencja w staraniach o uzyskanie dofinansowania.

Następnie pogratulował osiągniętych efektów, które możliwe były dzięki wysiłkowi pracowników z Departamentu Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, w ramach projektu JTP Groundwork. Przypomniał, że dokładnie rok temu Pani Dyrektor Angela Martinez Sarasola poinformowała o objęciu województwa łódzkiego tym wsparciem. Wypracowane rozwiązania będzie można prezentować w innych regionach, jako przykład wsparcia maksymalnie dopasowanego do bardzo wymagających potrzeb lokalnych. Zachęcił, aby województwo łódzkie stało się ambasadorem tego, co dzieje się na jego terenie.

Odnosząc się do prac Grupy roboczej ds. sprawiedliwej transformacji zachęcił jej członków do dalszej pracy, aby jak najwięcej tematów udało się przepracować. Podkreślił, że Grupa podejmując różne tematy jest elementem niezbędnym w procesie transformacji i wyzwania jakie ze sobą niesie.

Na koniec poinformował, że zgodnie z ustaleniami, w styczniu 2024 r. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego złożył do KE aktualizację Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji. Proces był bardzo trudny, ale udało się go sfinalizować i obecnie dokument analizowany jest przez stosowne Wydziały w Komisji Europejskiej. Na spostrzeżenia i uwagi KE ma formalnie dwa miesiące, jak tylko jednak pojawią się pierwsze wnioski, IZ FEŁ2027 zostanie o nich poinformowana.

Pan Marszałek podziękował przedstawicielowi KE za słowa uznania i podkreślił, że jak widać województwo łódzkie wyznacza pewne kierunki. Podziękował również wszystkim, którzy się do tego przyczynili.

Pan Piotr Czarzasty, Członek Komitetu, reprezentujący Forum Związków Zawodowych, podziękował przedstawicielowi Komisji Europejskiej za decyzję o notyfikowaniu wsparcia dotyczącego osłon socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego. Zaznaczył, że jest to dopiero połowa drogi, ale zawsze jakiś krok do przodu.

7. Sprawy różne.

Pani Anna Kieracińska przedstawiła wniosek swojego zastępcy, Pana Marka Błaszczyka, dotyczący środków wsparcia dla partnerów społecznych reprezentowanych w Komitecie Monitorującym. Wspomniała, że temat ten był już na dzisiejszym posiedzeniu poruszony przez Pana Dariusza Krajewskiego. Zwróciła

uwagę, iż w ramach komitetów monitorujących programy: Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG) i Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) wypracowany został wzór umowy na dotację celową, który wskazuje, iż dotacja ta przewidziana jest na wzmocnienie zdolności instytucjonalnej partnera jako członka komitetu monitorującego program, w celu umożliwienia mu skutecznego uczestnictwa w przygotowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu. Udzielanie dotacji celowej przewidziano ze środków przeznaczonych na pomoc techniczną Instytucji Zarządzającej. W ramach tej dotacji finansowane mogą być, poza podnoszeniem kompetencji partnerów w Komitecie związanych z ich uczestnictwem w pracach Komitetu, także koszty przygotowania do posiedzeń, czyli spotkania i konsultacje z reprezentowanym środowiskiem.

Pani Małgorzata Zakrzewska zauważyła, że poruszone zostały dwie kwestie. Pierwsza, z którą mailowo wystąpił Pan Marek Błaszczyk, dotyczyła wsparcia budowy potencjału partnerów społecznych z EFS+. Natomiast Pani Anna Kieracińska omówiła kwestię wsparcia członków komitetów monitorujących FERS i FENG ze środków z pomocy technicznej tych programów.

Pani Dyrektor potwierdziła, że w ramach Grupy roboczej ds. Regulaminu działania Komitetu trwają obecnie prace nad określeniem obszarów, których mogłoby dotyczyć wsparcie partnerów w Komitecie ze środków pomocy technicznej FEŁ2027. Na podstawie wyników prac Grupy przeanalizowana zostanie możliwość jego uwzględniania. Zapewniła równocześnie, że w ramach Komitetu każdy członek ma zapewnione finansowanie kosztów, wynikających z Wytocznych dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027.

Odnosząc się do finansowania partnerów społecznych z EFS+, **Pani Dyrektor** przedstawiła podejście do tej kwestii w ramach FEŁ2027 wyrażając jednocześnie zdziwienie, że temat powraca, gdyż sprawa była już wyjaśniana. Na początku zwróciła uwagę na artykuł 8 Rozporządzenia nr 1060/2021, w którym jest mowa, że państwa członkowskie powinny przeznaczyć odpowiedni odsetek zasobów z funduszy unijnych na budowanie zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, bez wskazania konkretnie, jaka to powinna być kwota. Pierwotnie, w ramach prac nad FEŁ2027, planowano ulokować przedmiotowe wsparcie w ramach kilku celów szczegółowych. Ostatecznie, w wyniku pracy grup roboczych funkcjonujących w ramach MFiPR, wypracowane zostało modelowe podejście do tej kwestii, co skutkowało zaprogramowaniem stosownego wsparcia w ramach jednego celu szczegółowego przypisanego do EFS+. Korzystając z doświadczeń poprzednich perspektyw finansowych, starano się ułożyć Program elastycznie, choć nie wszędzie się to udało. Na przykład zamierzano, aby rewitalizacja w Programie znalazła się w ramach jednego celu szczegółowego, natomiast na poziomie Szczegółowego Opisu Priorytetów podejście byłoby bardziej elastyczne, np. poprzez określenie limitu środków przeznaczonych na wieś i na miasto. Zdaniem KE takie kwestie obowiązkowo musiały jednak zostać określone w Programie. W konsekwencji, w przypadku potrzeby realokowania środków z uwagi

na rzeczywiste zapotrzebowanie, konieczna będzie renegocjacja Programu z Komisją Europejską. Elastyczne podejście występuje natomiast w zakresie typów inwestycji. W Programie użyto ogólnego sformułowania „inwestycje w zakresie”, zamiast szczegółowych określeń, np.: budowa, przebudowa, modernizacja, remont, odbudowa, żeby nie musieć zastanawiać się, w zależności od tego jakiego wyrażenia użyje beneficjent, czy na pewno kwalifikuje się do wsparcia. Kwestia ta została oczywiście doprecyzowana, ale na poziomie SzOP.

Takie samo podejście zastosowano w odniesieniu do wsparcia społeczeństwa obywatelskiego, wykorzystując definicję organizacji społeczeństwa obywatelskiego zamieszczoną na stronie EUR-Lex, zgodnie z którym partnerzy społeczni mieszczą się w ogólniejszym pojęciu organizacji społeczeństwa obywatelskiego. W związku z tym, mimo że w Programie występuje tylko jeden kod, określający właśnie organizacje społeczeństwa obywatelskiego, to zamierzeniem IZ było, aby ze wsparcia mogli korzystać również partnerzy społeczni. Następnie **Pani Dyrektor** odniosła się do Rozporządzenia EFS+ nr 1057/2021, w którym wskazano, że państwo członkowskie przeznacza na ten cel odpowiednią kwotę, wynoszącą co najmniej 0,25% środków z EFS+. Jeżeli chodzi o poziom programu, rozporządzenie mówi tylko o konieczności zapewnienia na ten cel odpowiedniej kwoty, bez wskazania w jakiej powinna być wysokości. W przypadku FEŁ207 zdecydowano, że 0,25% z łącznej puli środków zostanie przeznaczone na organizacje społeczeństwa obywatelskiego, natomiast w pierwszej przyjętej wersji SZOP, z marca 2023 r., dodano działanie 07.05 *Integracja i społeczeństwo obywatelskie*, w którym wskazany został typ projektu nr 3: *Budowa zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych*.

Pani Małgorzata Zakrzewska dodała również, że korzystając z doświadczeń z poprzedniej perspektywy w zakresie grup ubiegających się o środki z EFS, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi razem z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego, w pierwszej kolejności podjął rozmowy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w celu określenia ich potrzeb. Na podstawie przeprowadzonych ankiet zapotrzebowania, sformułowane zostały zalecenia wykorzystane w ramach pierwszego naboru skierowanego do tej właśnie grupy docelowej. Nabór dla partnerów społecznych jest przewidziany w dalszej kolejności. Ponadto, **Pani Dyrektor** wspomniała również o piśmie w przedmiotowej kwestii, które przedstawiciele partnerów społecznych skierowali do KE, choć niestety z pominięciem Instytucji Zarządzającej. Sprawa ta była też już przedmiotem dyskusji z KE, która wyraziła swoje oczekiwania w tym zakresie. Jedyłą do tej pory możliwą do wprowadzenia zmianą do Programu była ta, wynikająca z konieczności aktualizacji załącznika do Programu, jakim jest TPST. Wymagane przez KE dane dotyczące prognoz na lata: 2026 i 2028 w zakresie postępów procesu dekarbonizacji, zostały przez Instytucję Zarządzającą przedstawione. Zgodnie z oczekiwaniem KE inne ewentualne zmiany będą możliwe wyłącznie w sytuacji, kiedy ich wprowadzenie warunkować będzie dalsze, prawidłowe i niezakłócone wdrażanie Programu. Najbliższą okazją do zmiany FEŁ2027 będzie dopiero przegląd śródk okresowy w 2025 roku. Wówczas będzie mogło być brane pod uwagę

ewentualne zwiększenie alokacji przeznaczonej na wsparcie partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wynikające z faktycznego zapotrzebowania.

Uzupełniając, **Pan Łukasz Chłodziński** szczegółowo omówił realizowane wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz harmonogram dalszych prac w zakresie wsparcia przeznaczonego dla partnerów społecznych. Do tej pory w ramach Priorytetu 7 przeprowadzonych zostało 10 naborów. W odpowiedzi na nie wpłynęło 486 wniosków, z czego 90 zostało złożonych przez fundacje i stowarzyszenia, czyli tzw. organizacje społeczeństwa obywatelskiego (kod interwencji 08), co stanowi 18,5%. Jeśli chodzi natomiast o partnerów społecznych, czyli związki zawodowe, czy związki pracodawców, złożyły one 5 wniosków, czyli około 1%. **Pan Dyrektor** stwierdził, że biorąc pod uwagę doświadczenia, proporcje te nie odbiegają od normy. Stąd też zdecydowano, aby w pierwszej kolejności zorganizować nabór skierowany dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Nabór dla partnerów społecznych planowany jest na I połowę 2025 r. i znajdzie to swoje odzwierciedlenie w Harmonogramie naborów, przy okazji jego najbliższej aktualizacji. Potwierdził, że działania związane ze wsparciem budowy potencjału i zdolności partnerów społecznych są jak najbardziej przewidziane do realizacji. W najbliższym możliwym momencie podjęte zostaną działania w celu uzupełnienia Programu o kod 07, aby wyraźnie zaznaczyć, że środki wsparcia przeznaczone są zarówno dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, jak i partnerów społecznych. Przewidziano również zwiększenie środków, aby wsparcie na rzecz organizacji społeczeństwa obywatelskiego nie odbyło się kosztem partnerów społecznych. W tej chwili najważniejsze jest, aby czas który pozostał do ogłoszenia naboru dla partnerów społecznych pożytecznie wykorzystać. Kluczowa w tym zakresie będzie analiza i opracowanie potrzeb w ramach dialogu z zainteresowanymi podmiotami. W przypadku organizacji społeczeństwa obywatelskiego kilka miesięcy trwało, aby znaleźć kompromis w zakresie określenia potrzeb, które stanowić miały przedmiot wsparcia. **Pan Dyrektor** zaznaczył także, że było to o tyle łatwiejsze, że Ministerstwo opracowało pewne rekomendacje w tym zakresie, natomiast w przypadku budowy potencjału partnerów społecznych żadne rekomendacje, ani wytyczne się nie pojawiły. Dodał, że na bieżąco analizowana jest sytuacja w innych regionach i dla przykładu podał, że w zakresie capacity building organizacji społeczeństwa obywatelskiego, nabory sukcesywnie pojawiają się w kolejnych województwach. Jeśli zaś chodzi o partnerów społecznych, do tej pory przeprowadzono 3 nabory – 2 w jednym z województw i 1 w kolejnym. **Pan Łukasz Chłodziński** wyraził chęć do rozmów i spotkań w celu zaprezentowania stanowisk Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej i Komisji Europejskiej w kwestii tematyki wsparcia partnerów społecznych. Chodzi o to, żeby usiąść do dyskusji dysponując tym samym poziomem wiedzy, aby nie mieszać wsparcia z pomocy technicznej ze wsparciem z EFS+. Na zakończenie wyraził nadzieję, że czas jaki pozostał do ogłoszenia naboru w 2025 roku zostanie wykorzystany produktywnie, aby wypracować konsensus dotyczący wsparcia.

Pan Grzegorz Orawiec jeszcze raz podkreślił, że dla KE poruszany temat jest ważny i oczekiwaniem Komisji Europejskiej jest, aby partnerzy społeczni mieli zagwarantowane wsparcie w każdym programie, zgodnie z rozporządzeniem w wysokości 0,25% alokacji, jeśli tylko jest to możliwe. Potwierdził, że faktycznie doszło do nieporozumienia informacyjnego w tym zakresie. W przypadku województw: łódzkiego i lubuskiego zastosowano inne podejście. Nie ma wątpliwości co do konieczności formalnego realokowania środków na kod 07 odpowiadający partnerom społecznym, jest to w tym momencie jedynie kwestia proceduralna i czasowa. **Pan Grzegorz Orawiec** wyraził zadowolenie z gotowości IZ do rozmowy i wypracowania wspólnego stanowiska w tym zakresie. Potwierdził, że jeżeli wszystko zostanie na roboczo uzgodnione, nie będzie przeszkód do formalnego przeprowadzenia zmian. Przypomniał, że obecnie w trakcie procedowania jest zmiana Programu wynikająca z aktualizacji TPST WŁ. Na zakończenie poprosił przedstawicieli IZ FEŁ2027 o wypracowanie z parterami społecznymi wspólnego stanowiska w omawianym zakresie i jednocześnie zadeklarował gotowość do współpracy.

Pan Marszałek podziękował za przekazane informacje i dodał, że następne posiedzenie Komitetu planowane jest w kwietniu br., zgodnie z harmonogramem spotkań na 2024 rok. Wobec braku dalszych głosów, **Pan Piotr Adamczyk** podziękował wszystkim zebranym za aktywny udział oraz dyskusję i zamknął obrady.

**Zastępca Przewodniczącego
Komitetu Monitorującego
program regionalny Fundusze
Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**

Piotr Adamczyk

/podpisano elektronicznie/

Załączniki do protokołu:

1. Uchwała nr 3/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
2. Uchwała nr 4/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
3. Uchwała nr 5/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego+
4. Uchwała nr 6/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie Funduszu Sprawiedliwej Transformacji
5. Uchwała nr 7/24 Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 z dnia 15 lutego 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie powołania grupy roboczej do spraw Regulaminu działania Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027
6. Trzeci Filary Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji
7. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji

Przygotował: Sekretariat Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027

Łódź, dnia 5 kwietnia 2024 r.